

An International Curriculum: Education Administration for Internationalization in Thailand

*Chitralada Sangpunya*¹

Abstract

The objective of an international curriculum is to develop students to be more international - minded. The knowledge that students gain and activities they participate in encourage them to have an international perspective. More importantly, learners from various cultures learn to live together in peace with patience, understanding, and acceptance of each other's similarities and differences. The concept of "educational administration for internationalization" in Thailand began during the period of the 7th National Economic and Social Development Plan between 1990 and 1994. The plan assigned the Office of Commission of National Higher Education, Prime Minister's Office to develop guidelines of internationalization in teaching, research, academic services and cultural preservation. The statistics of the number of students who have enrolled in international programs in Thailand indicate that the trend of international education in Thailand is continuing to grow. In addition, Thailand is ready and capable of being a regional center for international studies. The international programs which are the most popular include fields of study in the hospitality industry, international trade and administration, and management. Positive factors which influence the decision to study in an international program, for both Thai and international students, are the quality of education, quality of teachers and appropriate tuition fees. Negative factors which discourage students to study in Thailand are the problems of conflict and political violence.

¹ Associate Professor, Ph.D., Faculty of International Studies, Prince of Songkla University, Phuket Campus
Assistant to the President for Academic Affairs, Prince of Songkla University, Phuket Campus
chitralada@phuket.psu.ac.th

หลักสูตรนานาชาติ : การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติของไทย

จิตรลดา แสงปัญญา ²

บทคัดย่อ

จุดเน้นของหลักสูตรนานาชาติคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดที่เป็นสากล(International - minded) โดยการจัดเนื้อหาความรู้และกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มุมมองที่เป็นสากล (International perspective) และการส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันด้วยอย่างสันติ มีความเข้าใจ ความอดทนรวมทั้งยอมรับความเหมือนและความต่างของกันและกัน

แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติในไทยมีจุดเริ่มต้นที่ชัดเจนในช่วงการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 โดยกำหนดแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533-2547 ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี กำหนดแนวทางการพัฒนาความเป็นสากล ในด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จากสถิติจำนวนผู้ศึกษาหลักสูตรนานาชาติในไทย บ่งชี้ว่าแนวโน้มของการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติของไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและด้วยความพร้อมในหลายด้าน ประเทศไทยจึงน่าจะพัฒนาขึ้นเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติในภูมิภาคได้ ทั้งนี้หลักสูตรนานาชาติที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตรทางด้านอุตสาหกรรมบริการ การค้าระหว่างประเทศ การบริหารและการจัดการ บัณฑิตด้านบวก ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาไทยและต่างชาติคือคุณภาพ ทางการศึกษา คุณภาพของอาจารย์และค่าเล่าเรียน ส่วนปัจจัยด้านลบที่มีผลต่อการไม่เลือกเรียนในประเทศไทย คือปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงด้านการเมือง

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
chitralada@phuket.psu.ac.th

บทนำ

จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาดังแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเพียงให้ผู้เรียนมีความรู้ตามระดับการศึกษาเท่านั้น หากแต่มุ่งไปที่การแข่งขันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีค่าตอบแทนสูง และมุ่งไปที่ตลาดแรงงานนานาชาติ หรือการมีความรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกับชาวต่างชาติได้ ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองที่มีสถานะเศรษฐกิจในระดับกลางขึ้นไปจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรนานาชาติมากกว่าโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่ออนาคตของบุตรหลานของตน

นอกเหนือจากแนวคิดและค่านิยมของผู้ปกครองดังกล่าวข้างต้นแล้ว ด้วยภาวะผลักดันของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลจากการตกลงทางกฎหมายของความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade-in-Service : GATS) ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย เพราะผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ไม่ได้กระทบแต่เฉพาะค่านิยมของผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษาเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบไปถึงนโยบายและการบริหารระดับประเทศที่ต้องยินยอมให้ชาวต่างชาติเข้ามาดำเนินการจัดการศึกษาในเชิงธุรกิจได้ในทุกระดับการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนเริ่มมีแนวโน้มเปิดสอนด้วยหลักสูตรนานาชาติตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ ในส่วนของระดับอุดมศึกษานั้น มหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชนบางมหาวิทยาลัยซึ่งได้เปิดสอนบางหลักสูตรเป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับปริญญาตรี โท และเอกไปก่อนหน้านี้แล้ว ก็จำเป็นต้องเปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือที่เรียกกันว่าหลักสูตรนานาชาติเพิ่มขึ้นอีกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและต่อนโยบายของรัฐบาลที่พยายามผลักดันให้ไทยเป็นประเทศศูนย์กลางทางการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Education Hub) อีกด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงกลายเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งที่ต้องมีการประชาสัมพันธ์และแข่งขันกันให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรนานาชาติ

คนโดยทั่วไปมักเข้าใจว่าหลักสูตรนานาชาติคือหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพราะมีความเข้าใจเบื้องต้นว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ผู้คนส่วนใหญ่ในโลกใช้ติดต่อสื่อสารกัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจากหลายชาติหลายภาษาได้เข้าถึงความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ไปด้วยกันนั้นจึงต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลัก ความเข้าใจเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์นัก หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องเพียงบางส่วนเท่านั้น

เอียน ฮิลล์ (Ian Hill, 2000) ได้อธิบายและให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนานาชาติไว้สรุปได้ว่า หลักสูตรนานาชาติแตกต่างจากหลักสูตรระดับชาติตรงที่หลักสูตรนานาชาติจะต้องเน้นในเรื่องของความคิดที่เป็นนานาชาติ (International - minded) ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติจึงต้องเกิดขึ้นจากแนวคิดที่ว่าโลกในปัจจุบันต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

- การจัดเนื้อหาความรู้ที่ส่งเสริมให้มีมุมมองด้านนานาชาติ (International perspective)
- การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับคนจากต่างวัฒนธรรม
- การสร้างบริบทของความสัมพันธ์ภาพในโลกโดยการจัดโอกาสให้ผู้เรียนจากต่างวัฒนธรรมได้ร่วมกันเรียนรู้และยอมรับความแตกต่างนั้น ๆ

จากแนวคิดและองค์ประกอบข้างต้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นนานาชาติจึงควรพิจารณารายละเอียดด้านเนื้อหา กิจกรรม รวมทั้งการวัดและประเมินผลต่อไปนี้

1. การจัดชุดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจในความต่างและความเหมือนของสังคมโลก การยอมรับความแตกต่างกันของแต่ละชาติ รวมไปถึงความสามารถของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในท่ามกลางความแตกต่างเหล่านั้น

2. การจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนยอมรับความจำเป็น ในการพัฒนาทักษะด้านความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปสู่ความคิดที่เป็นสากลโดยเน้นการจัดรายละเอียดทั้งเนื้อหาวิชาและทักษะที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสุขกับการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

3. การพัฒนาหลักสูตร ระบบการสนับสนุน และโครงสร้างการจัดการหลักสูตรที่ช่วยเสริมสร้างความตระหนักด้านอารมณและวัฒนธรรม โดยผนวกส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นเข้ากับแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดที่เป็นสากล

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดที่เป็นสากลของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น แต่ต้องให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยและสถานภาพของผู้เรียน ทั้งยังควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนที่หลากหลายและยืดหยุ่น

5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรมีแบบฟอร์มการวัดและประเมินผลที่ดีมีมาตรฐานในระดับสากล

ในส่วนของความคาดหวังจากการจัดการเรียนการสอนด้วยแนวคิดที่เป็นสากลหรือนานาชาตินั้น คือมุ่งผลลัพธ์ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติดังนี้

1. สามารถเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโลก เรียนรู้การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมโลก
2. มีสำนึกและเข้าใจในเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม พร้อมทั้งตระหนักทราบในวัฒนธรรมที่หลากหลายของสังคมโลก
3. ยอมรับและพัฒนาค่านิยมสากลของมนุษย์
4. มีความอยากรู้อยากเห็น ประารถนาที่จะพัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งมีความสุขในการเรียนรู้
5. มีทักษะการเรียนรู้และการศึกษาหาความรู้ทั้งในรูปแบบการทำงานเดี่ยวและทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้นั้น ๆ ไปยังสาขาอื่น ๆ ได้
6. สามารถนำความรู้ในระดับนานาชาติไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น

นอกเหนือจากความเห็นของ เอียน ฮิลล์ ข้างต้นแล้ว นักวิชาการด้านนานาชาติศึกษา เช่น ออร์เรลลانا เบนาดิ (Orellana Benado, 1995) ให้ความเห็นว่าประเด็นสำคัญของการจัดการ

ศึกษานานาชาติประเด็นแรกคือการพัฒนาคุณสมบัติของผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจจนสามารถเข้าถึง และสามารถประเมินความแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ได้ และประเด็นที่สองคือการกำหนดขอบเขต ที่ถูกต้องเหมาะสมซึ่งจะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนให้ยอมรับ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของพวกเขาตามลำดับ ในขณะที่ โรเจอร์ พิล (Roger Peel, 1997) เห็นว่าการพัฒนาผู้เรียน ให้เข้าใจในธรรมชาติและคุณค่าของวัฒนธรรมของผู้ใดผู้หนึ่งเป็นพื้นฐานของการเริ่มต้นการจัดการศึกษานานาชาติ เพราะจากจุดเริ่มต้นนี้จะนำไปสู่การศึกษาวัฒนธรรมอื่น ๆ ตามมา ดังนั้นวัตถุประสงค์ สำคัญของการจัดการศึกษานานาชาติคือการให้ผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน ด้วยความเข้าใจ อดทน ยอมรับกันและกันอย่างสันติ

แนวคิดทั้งหมดที่กล่าวมานั้นสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลหรือความ เป็นนานาชาติ ของมหาวิทยาลัยกริฟฟิธ ประเทศออสเตรเลีย (2009) ที่เชื่อว่ากระบวนการของ ความเป็นนานาชาติ คือกระบวนการของการบูรณาการมิติด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องของนานาชาติ และเรื่องของวัฒนธรรมวัฒนธรรมหรือสังคมโลก (Knight, 2003) หลักการสากลของการจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจึงเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่าความตระหนักเกี่ยวกับโลกและความ เข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมในโลกของเราเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญของมหาวิทยาลัยคือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองของโลกและให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถ ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นนานาชาติ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสามารถพูดได้หลายภาษา ด้วยเหตุนี้ในการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นนานาชาติ มหาวิทยาลัยกริฟฟิธจึงให้ความสำคัญมาก กับชาวนิปัญญาด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมระหว่างสถาบัน ซึ่งเออร์เลย์, แอนจ์ และ แทน (Earley, Ang, & Tan, 2006) กล่าวว่าความรู้หรือชาวนิปัญญาด้านวัฒนธรรมนั้นประกอบด้วย สมรรถนะส่วนบุคคลในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ ที่มาจากวัฒนธรรมซึ่งแปลกแตกต่างกันไป รวมทั้งความสามารถในการจัดการด้านการติดต่อได้อย่างลงตัวและได้ผล นอกเหนือจากนั้น มหาวิทยาลัย กริฟฟิธยังเชื่อว่าการจัดการศึกษานานาชาติเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยนักศึกษาและบุคลากรซึ่งมีพื้นฐาน แตกต่างกันจากสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายมาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเพื่อร่วมกันทำงานซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนนานาชาติ ทั้งนี้เนื้อหาและกระบวนการของความเป็นนานาชาติที่กล่าวมานั้น ต้องรวมถึงการประเมินผลกระบวนการซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกของชาวนิปัญญาด้านวัฒนธรรมไว้ด้วย

สำหรับแนวคิดสำคัญของการจัดหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยโดยเฉพาะในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่มีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ในระดับอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นสากลมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล (2553) ได้กำหนดความหมายของหลักสูตรนานาชาติ ตามข้อบังคับว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2552 ว่าเป็นหลักสูตรที่มีองค์ความรู้และเนื้อหาสาระที่มีความเป็นสากล และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นนานาชาติ เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากล โดยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อ นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงการสร้างหลักสูตรให้สามารถเทียบเคียง มาตรฐานคุณวุฒิของต่างประเทศ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการยอมรับ และสามารถศึกษาต่อ ในสถาบันต่างประเทศได้ อีกทั้งได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพของหลักสูตรนานาชาติ ไว้ดังนี้

1. เนื้อหาของหลักสูตรและรายวิชาสามารถเทียบเคียงได้กับหลักสูตรระดับเดียวกันที่เปิดสอนในต่างประเทศ ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล
2. จัดการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ
3. วิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ
4. อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษดี
5. มีอาจารย์ชาวต่างชาติร่วมอยู่ในทีมผู้สอน
6. ผู้เรียนต้องมีทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติ
7. มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ

จากแนวคิดทั้งหมดที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นสากลหรือการจัดการศึกษาโดยการใช้หลักสูตรนานาชาติควรมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละระดับการศึกษา การศึกษาระดับพื้นฐานควรเน้นที่ความรู้ความเข้าใจในความเหมือนและความต่างของแต่ละสังคม การยอมรับและให้คุณค่าต่อทุกวัฒนธรรม การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกันคือนอกจากจะให้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะการประกอบวิชาชีพตามสาขาวิชาแล้ว สาระสำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่จะเพิกเฉยละเลยมิได้คือการจัดเนื้อหาสาระหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างสันติ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ และการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานในสิ่งแวดล้อมที่เป็นนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติในประเทศไทย

ความเป็นมา

รัฐบาลไทยได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติและได้เตรียมการเพื่อส่งเสริมโดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมการศึกษานานาชาติในระดับอุดมศึกษาก่อน ซึ่ง ประภาพร บุญปลอด (2553) ได้รวบรวมความเป็นมาของการส่งเสริมการศึกษานานาชาติในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่ามีจุดเริ่มต้นที่ชัดเจนในช่วงการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 โดยกำหนดแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533-2547) ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (2541) กำหนดแนวทางการพัฒนาความเป็นสากล ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ในด้านการสอน กำหนดแนวทางส่งเสริมการศึกษานานาชาติ หลักสูตรไทยศึกษา การเรียนการสอนภาษา การพัฒนาทักษะสากล เช่น ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และภาษา
- 2) ในด้านการวิจัย กำหนดให้พัฒนาวิชาการไปสู่ความเป็นเลิศในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ
- 3) ในด้านการบริการวิชาการ กำหนดให้พัฒนารากฐานความร่วมมือด้านการบริการกับต่างประเทศ เช่น การตั้งองค์การบริการวิชาการบางประเภทร่วมกับบริษัทนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ
- 4) ในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้กำหนดแนวทางให้ส่งเสริมการส่งวนความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่ออยู่ร่วมกับประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรีและสันติสุข

ศรัณย์ เลิศรักษมงคล (2547 อ้างถึงใน ประภาพร บุญปลอด, 2553) ได้สรุปนโยบาย การส่งเสริมความเป็นสากลและมาตรการต่างๆ จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) ปรับปรุงระบบอุดมศึกษาไทยให้สามารถ ส่งเสริมบทบาทของประเทศที่เพิ่มขึ้นทั้งทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจในประชาคมโลก

มาตรการรองรับนโยบายนี้ เช่น การสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศที่มี ความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเมือง ทั้งประเทศในภูมิภาคอินโดจีน ในกลุ่มอาเซียน ประชาคม เอเชียและแปซิฟิก ประชาคมยุโรปจนถึงยุโรปตะวันออก ซึ่งครอบคลุมถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ประเทศในด้านไทยคดีศึกษา การจัดหลักสูตรนานาชาติเพื่อให้โอกาสคนต่างชาติต่างวัฒนธรรมเข้ามาศึกษา การขยายเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนนักศึกษา และนักวิชาการ การส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถช่วยเหลือประเทศต่างๆ ด้านการให้ทุนการศึกษาและฝึกอบรม การสนับสนุนบุคลากรอุดมศึกษาให้ไปเป็นผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ และให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ

2) ให้ปรับปรุงสาระและรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีความเป็นมนุษย์ มีโลกทัศน์กว้าง มีความเข้าใจในมรดกและวัฒนธรรมไทย มีความสามารถวิเคราะห์ด้วยเหตุผล มีทักษะที่จำเป็น ในยุคสารสนเทศ และการเพิ่มบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

มาตรการหลักที่รองรับนโยบาย เช่น เน้นให้มีการพัฒนาหลักสูตรและชุดการเรียนวิชาการศึกษา ทั่วไปให้มีลักษณะของการเรียนด้วยตนเอง หรือการเรียนรู้ภายใต้คำแนะนำมากขึ้น การเน้นทักษะที่สำคัญ ด้านภาษาและการสื่อความหมาย การใช้คอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศและการจัดการ

นอกเหนือจากนโยบายและมาตรการรองรับดังกล่าวข้างต้นแล้ว ที่ประชุมสัมมนาเรื่องความเป็น สากลของการอุดมศึกษาไทย ที่จัดขึ้นโดยทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างวันที่ 28-30 มกราคม 2543 ได้รวบรวมข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานยก รัฐมนตรี, 2541) สรุปได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยไทยควรเป็นผู้นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาความเป็นสากลในไทย
2. การพัฒนาความเป็นสากลของอุดมศึกษาควรเน้นที่การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การแลกเปลี่ยน อาจารย์และนักศึกษา การปฏิรูปเนื้อหาสาระและรูปแบบหลักสูตร การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เพื่อสร้างโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานในมหาวิทยาลัย และสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน ต่างๆ
3. ในระยะยาวควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาไทย โดยเฉพาะนักศึกษาทางด้านภาษาและสังคม มีโอกาสไปศึกษาระยะสั้นในต่างประเทศและเปิดโอกาสให้นักศึกษาต่างประเทศเข้ามาเรียนในประเทศไทย มากขึ้น
4. ควรมีการพัฒนามาตรฐานทางวิชาการระหว่างประเทศ การพัฒนาหลักสูตรที่มีการเรียนวิชา ที่มีความเป็นสากลอย่างสม่ำเสมอ
5. ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในมหาวิทยาลัย เช่น หน่วยงานประสานงานด้านการศึกษานานาชาติ และระบบข้อมูลด้านการศึกษานานาชาติ

6. ควรสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยให้เห็นความสำคัญ และการยอมรับความเป็นสากลของการอุดมศึกษา

สภาพภาพการจัดการศึกษานานาชาติของไทยในปัจจุบัน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรนานาชาติของไทยนับแต่รัฐบาลประกาศนโยบายส่งเสริมการศึกษานานาชาติเมื่อ 20 ปี ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันปรากฏว่าข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลด้านสถิตินั้นแม้จะไม่ตรงกันทีเดียวนัก แต่ก็จัดได้ว่าใกล้เคียงกันและเห็นแนวโน้มของการขยายตัวของหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยได้อย่างชัดเจน ดังนี้

ธีระพร วีระถาวร (2547) ได้วิเคราะห์การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษหลักสูตรนานาชาติโดยอ้างอิงข้อมูลพื้นฐานของกรมส่งเสริมการส่งออกว่าประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติ 63 แห่ง มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่มีหลักสูตรนานาชาติ 43 แห่ง และโรงเรียนหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนอีก 67 แห่ง ในขณะที่ข้อมูลของกองวิเทศสหการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (ส.ก.อ.) กลับระบุว่า มหาวิทยาลัยของรัฐและสถาบันการศึกษาเอกชน มีหลักสูตรนานาชาติ 18 แห่ง และ 21 แห่งตามลำดับ โดยที่ระดับปริญญาโทมีหลักสูตรดังกล่าวมากที่สุด คือ 217 หลักสูตร และมีหลักสูตรปริญญาเอก 127 หลักสูตร ในระดับปริญญาตรีนั้น มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีหลักสูตรนานาชาติมากที่สุด คือ 37 หลักสูตร โดยครอบคลุมทั้งหลักสูตรที่ลงลึกในสาขาวิชาต่างๆ และส่วนที่มีศักยภาพเทียบเท่ามาตรฐานของนานาชาติ เช่น หลักสูตรการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business Management) รวมทั้งหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะ คือ หลักสูตรการจัดการโรงแรม และหลักสูตรอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ส่วนสภาพทั่วไปของประเทศไทยในแง่มุมมองของธุรกิจการศึกษาคาดว่าในปี 2547 จำนวนนักศึกษาต่างชาติจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20 และมีเงินไหลเข้าจากนักศึกษาเหล่านี้ประมาณ 3,000 ล้านบาท และกรมส่งเสริมการส่งออกมีเป้าหมายจะพัฒนาการศึกษาในประเทศเพื่อลดจำนวนนักเรียนไทยที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศลงร้อยละ 50 จากประมาณปีละ 50,000 คน ซึ่งจะช่วยลดการไหลออกของเงินตราต่างประเทศได้ปีละกว่า 1,000 ล้านบาท

รองศาสตราจารย์ ดร.กุลภัทรา สิริธม ผู้อำนวยการโครงการปริญญาตรีหลักสูตรนานาชาติและประธานหลักสูตรโครงการปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2550) ให้ความเห็นว่าหลักสูตรนานาชาติมีการขยายตัวมากขึ้น ทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน เห็นได้จากเกือบทุกคณะวิชาเริ่มมีหลักสูตรนานาชาติ เนื่องจากความต้องการของนายจ้างประกอบกับโรงเรียนในกรุงเทพฯ เกือบทั้งหมดมีหลักสูตรสองภาษา หรือหลักสูตรนานาชาติ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ทำให้นักเรียนที่จบจากสายนี้อยากจะเรียนต่อในด้านที่เป็นนานาชาติ อีกทั้งผลสืบเนื่องจากการที่โลกธุรกิจเป็นโลกแบบไร้พรมแดน มีการหาข่าวสารข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้คนไทยมีความตื่นตัวในเรื่องของความสามารถทางด้านภาษามากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่ามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะมีการขยายหลักสูตรนานาชาติเพิ่มมากขึ้น แต่มหาวิทยาลัยก็ยังไม่สามารถเปิดรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียนได้มาก เนื่องจากนักศึกษาไทยยังมีที่เรียนไม่พอ และเป้าหมายของการเปิดหลักสูตรนานาชาติก็เพื่อรองรับนักศึกษาไทยมากกว่า ทำให้นักศึกษาต่างชาติหันไปเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนมากขึ้น

บุริม โอทกานนท์ (2550) ประธานหลักสูตรการจัดการการตลาด วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า ปัจจุบันหลักสูตรนานาชาติแตกสาขาออกมามากเพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะทาง หลักสูตรนานาชาติที่เปิดอยู่ในปัจจุบันถือว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ด้านการแข่งขันนั้นจะมีปริมาณมากขึ้น เนื่องจากการเรียนหลักสูตรนานาชาติกันตั้งแต่เด็ก ส่วนในอนาคตคาดว่าหลักสูตรนานาชาติจะมีการเรียนเป็นภาษาจีน เพราะขณะนี้ประเทศจีน กำลังมีการขยายตัวมากขึ้น ปริมาณคนที่ต้องการเรียนภาษาจีนก็มีสูง และหากอนาคตจีนมีการปรับราคาค่าเล่าเรียนสูงขึ้น นักศึกษาไทยก็จะกลับมาเลือกมหาวิทยาลัยไทยที่มีหลักสูตรนานาชาติที่เป็นภาษาจีนแทน สำหรับทิศทางหลักสูตรนานาชาติจะเป็นหลักสูตรแบบตอบสนองกลุ่มคนเล็กๆ มากขึ้น และมีการพัฒนาคุณภาพมากขึ้น เพราะนักศึกษาจะเลือกเรียนโดยดูจากคุณภาพและชื่อเสียงของสถาบันเป็นสำคัญ นอกจากนั้นค่าใช้จ่ายต้องไม่สูง มีความยืดหยุ่นได้ สภาพแวดล้อมต้องดี รวมทั้งระยะเวลาในการเรียนจะต้องไม่นานเกินไป เช่นปริญญาโทควรจะเรียนไม่เกิน 2 ปี หรือเป็นหลักสูตรดับเบิ้ลดีกรี ในด้านการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรนานาชาติของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลนั้นจะคำนึงสามประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การสร้างหลักสูตรที่เป็นสากล เน้นหลักสูตรที่เป็นเฉพาะเรื่องมากขึ้น และเมื่อเรียนจบแล้วต้องสามารถไปทำงานที่ประเทศอื่นๆ ได้ด้วย (2) ต้องมีการเพิ่มอัตรานักศึกษาต่างชาติให้มากขึ้น จากปัจจุบันที่มีนักศึกษาต่างชาติอยู่ร้อยละ 25 เป็นร้อยละ 40 (3) มีการปรับปรุงเทคโนโลยีให้สามารถรองรับนักศึกษาได้ เช่นมีการเรียนแบบออนไลน์ และต้องมีการพัฒนาตำราเพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาต่างชาติมากขึ้น พร้อมทั้งต้องมีห้องสมุดออนไลน์ไว้รองรับนักศึกษา เพื่อไม่จำกัดในเรื่องของสถานที่เรียน

กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2550) เห็นว่าการบริหารการศึกษานานาชาติในไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง โดยอัตราการเติบโตในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมานักศึกษาไทยและต่างชาติศึกษาหลักสูตรนานาชาติในไทยเพิ่มขึ้นจาก 63,754 คน ในปี 2547 เป็น 68,000 คนในปี 2548 ซึ่งการบริการการศึกษานานาชาตินี้ก่อให้เกิดรายได้กับประเทศเพราะนักเรียนนักศึกษาต่างชาติกว่า 20,000 คน จาก 72 ประเทศ ซึ่งกำลังศึกษาในสถาบันการศึกษานานาชาติของไทยกว่า 300 แห่งทั่วประเทศ ได้ใช้จ่ายทางการศึกษา รวมประมาณปีละ 10,000 ล้านบาท และการที่นักเรียนนักศึกษาไทยจำนวนกว่า 48,000 คน ตัดสินใจศึกษาหลักสูตรนานาชาติในประเทศ จะช่วยรักษาเงินตราต่างประเทศไว้ภายในประเทศนับแสนล้านบาท โดยเชื่อว่าในปี 2550 นักเรียนนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนนานาชาติในไทยจะเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5-10 และจากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยความต้องการศึกษาหลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยของรัฐบาล กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2550) พบว่ามหาวิทยาลัยที่มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับต่างชาติมากที่สุด 10 อันดับ ได้แก่

	ปี 2547 (คน)	ปี 2548 (คน)
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	1,772	2,248
มหาวิทยาลัยมหิดล	308	476
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	296	170
มหาวิทยาลัยเวเบสเตอร์	185	217
มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	168	-
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	160	179
มหาวิทยาลัยมิชชั่น	159	-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	153	243
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	152	146
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	139	123
มหาวิทยาลัยสยาม	-	170
มหาวิทยาลัยรังสิต	-	148

สำหรับสถานการณ์และแนวโน้มของโรงเรียนนานาชาติของไทยในปัจจุบัน อูชา สมบูรณ์ (2553) นายกสมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย ให้ความเห็นว่าขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเป็นสำคัญ เพราะนอกจากนักธุรกิจชาวไทยที่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติแล้ว ส่วนใหญ่ยังเป็นนักธุรกิจและนักลงทุนชาวต่างชาติตลอดจนเจ้าหน้าที่และพนักงานชาวต่างชาติของบริษัทขนาดใหญ่ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยด้วย ส่วนด้านการเติบโตของโรงเรียนนานาชาติจะเห็นได้ว่าเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เห็นได้จากเมื่อ พ.ศ. 2535 มีโรงเรียนนานาชาติเพียง 10 แห่ง แต่ในปัจจุบันมีมากถึง 116 แห่ง ที่ตั้งอยู่ทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดที่เป็นนิคมอุตสาหกรรมซึ่งสร้างโรงเรียนนานาชาติขึ้นเพื่อรองรับครอบครัวชาวต่างชาติผู้มาปฏิบัติงานอย่างชาวญี่ปุ่น เกาหลี อเมริกาและยุโรป สำหรับจำนวนนักเรียนจะมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในสัดส่วนเท่า ๆ กัน ซึ่งขณะนี้จำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 36,000 คน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต เนื่องจากยังมีความต้องการของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะเชื่อมั่นในศักยภาพและความพร้อมของสถาบันเหล่านี้ และเมื่อเทียบกับประเทศใกล้เคียงไม่ว่าจะเป็นสิงคโปร์หรือมาเลเซียแล้วคุณภาพของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยสามารถเทียบเคียงได้ทั้งในเรื่องของหลักสูตรและบุคลากรผู้สอนที่เทียบเท่ามาตรฐานสากล

ในด้านการจัดการศึกษานานาชาติของไทยในระดับอุดมศึกษา ดร.มัทนา สานติวัตร (2553) นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยเห็นว่าปัจจุบันการใช้ภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญมาก และเป็นจุดเริ่มต้นของการขยายตัวด้านการเรียนการสอนและการเพิ่มโครงการภาคภาษาอังกฤษทั้งในระดับโรงเรียนและระดับมหาวิทยาลัย และเนื่องจากในปัจจุบันมีการจัดหลักสูตรเชื่อมโยงเรียนรู้แบบเจาะลึกมากขึ้นจนกล่าวได้ว่าการศึกษานานาชาติของไทยในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดตามกระแสโลกที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างกว้างขวาง ทำให้การเชื่อมโยงกับต่างประเทศ

ง่ายขึ้น ดังนั้นลักษณะของการที่มหาวิทยาลัยของไทยมีการเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลก หรือ สถาบันการศึกษาของต่างประเทศมีเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยนั้น นอกจากจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นแล้วยังเป็นการเชื่อมโยงกันในทุกบริบทอีกด้วย

ด้านความนิยมของสาขาที่เลือกเรียนนั้น ดร.มัทนา สานติวัตร ได้ให้ข้อมูลและความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนานาชาติที่นักศึกษาไทยนิยมมากในปัจจุบันได้แก่สาขาด้านการค้าและบริการ สาขาที่เกี่ยวข้องกับ นิเทศศาสตร์ และภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม ซึ่งการเรียนภาษาที่สามนั้น เป็นสิ่งที่ดีเพราะเป็นการสร้างความรู้สึกรักของความเป็นพลเมืองโลก และการได้รับการยอมรับจากชาวโลก ส่วนสาขาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเข้ามาเรียนในประเทศไทย ได้แก่สาขาด้านการค้ำระหว่างประเทศ และสาขา อุตสาหกรรมบริการซึ่งเป็นหลักสูตรที่ประเทศไทยทำได้ดี รวมทั้งสาขาด้านศิลปะ ภาษาและวัฒนธรรม โดยนักศึกษาจากประเทศจีนมีแนวโน้มเข้ามาศึกษามากที่สุด ทั้งนี้เพราะนอกจากความใกล้ชิดด้านเชื้อชาติ และศิลปวัฒนธรรมแล้ว ไทยยังมีหลักสูตรด้านภาษาที่ค่อนข้างสนใจ เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาไทย รวมทั้งหลักสูตรด้านธุรกิจบริการต่าง ๆ ลักษณะของการที่นักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาหลักสูตร นานาชาติในไทยนั้น มีทั้งที่มาเรียนเพียง 1 ปี แล้วขอเทียบโอนหน่วยกิตกลับไปมหาวิทยาลัยเดิมของตน และการเรียนตลอดหลักสูตรทั้งปริญญาตรี และปริญญาโท การเข้ามาเรียนในไทยนั้นเนื่องจากส่วนใหญ่ นักศึกษาจะมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีอยู่แล้ว ปัญหาการเรียนจึงไม่มี แต่ปัญหาสำคัญที่มี ผลกระทบต่อการตัดสินใจไม่เข้ามาเรียนในไทยคือปัญหาด้านการเมืองของไทย ผลกระทบนี้มีผลมากกับ กลุ่มที่ต้องการเดินทางมาศึกษาในระยะสั้นเพื่อหาประสบการณ์ หรือการเรียนซัมเมอร์คอร์ส รวมทั้ง กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทด้านการบริการ ที่เข้ามาศึกษาเก็บข้อมูลงานวิจัยด้านใดด้านหนึ่งของไทย

ประภาพร บุญปลอด (2553) ได้รวบรวมข้อมูลนักศึกษาชาวต่างชาติไว้ในบทความเรื่องความเป็นผู้นำของประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ สรุปได้ว่าหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยมีหลายระดับ และมีความหลากหลาย ในปี 2547 มีชาวต่างชาติเข้ามาศึกษาในไทย 19,350 คน แบ่งเป็นนักเรียน 13,700 คน และนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 5,601 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวสาธารณรัฐประชาชนจีน รองลงมาเป็นชาวสหภาพพม่า และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสถิติการเข้ามาเพื่อศึกษาต่อของนักศึกษาต่างชาติในไทย ปี พ.ศ.2547 มีอัตราการ เติบโตในระดับร้อยละ 16.78 โดยมีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย 5,601 ราย และสามารถสร้างรายได้รวมมากกว่า 8,000 ล้านบาท ต่อมาในปี พ.ศ.2549 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พานิชย์ในฐานะผู้รับผิดชอบแผนการตลาดด้านธุรกิจบริการการศึกษานานาชาติ ได้ตั้งเป้าว่าในปีถัดไปจะสามารถสร้างรายได้รวม 10,000 ล้านบาท (ประชาชาติธุรกิจ, 2548) สำหรับ แนวโน้มปี 2550 คาดว่า การรับนักเรียน/นักศึกษาต่างชาติจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ซึ่งส่วนใหญ่ ยังคงเป็นนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ไต้หวัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สหภาพพม่า เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากสหรัฐอเมริกาและอังกฤษหรือประเทศในแถบยุโรปอื่นๆ เป็นเป้าหมาย ของการก่อความไม่สงบ ผู้ปกครองค่อนข้างห่วงความปลอดภัยของบุตรหลาน ทำให้เด็กนักเรียนในภูมิภาค เอเชียย้ายกลับมาเรียนในไทย หรือในประเทศที่ปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวถือเป็นโอกาส ที่ดีต่อธุรกิจการศึกษาของไทยมาก ภาครัฐจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ขยายการรุดตลาดการศึกษาให้มากขึ้น (กระทรวงพาณิชย์, 2548) สำหรับตลาดต่างประเทศ กลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็นตลาดหลัก คือ

ประเทศในภูมิภาคเอเชีย และตลาดใหม่ เป็นตลาดในประเทศที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย และประเทศในแถบยุโรปอื่นๆ ที่ต้องการจะเข้ามาเรียนในไทย ตามโครงการแลกเปลี่ยน นักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศที่มีข้อตกลง ต่อกันรวมทั้งการเรียนหลักสูตร ระยะสั้นด้วย (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

จากข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่าแนวโน้มของการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติของไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนักศึกษาชาวไทยที่สนใจศึกษาในหลักสูตรนานาชาติแล้ว นักศึกษาชาวต่างชาติ โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศอาเซียน และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนยังคงให้ความสนใจที่จะเลือกศึกษาในประเทศไทยมากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้หลักสูตรที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่หลักสูตรทางด้านอุตสาหกรรมบริการ การค้าระหว่างประเทศ การบริหารและการจัดการ นอกเหนือจากนั้นยังต้องมีการคิดถึงการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนไปพร้อมกันด้วย เช่น แบบเรียน และการจัดห้องสมุดออนไลน์ เป็นต้น

ปัจจัยในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติ

จอลเลย์ (Jolley, 1997 อ้างถึงในประภาพร บุญปลอด, 2553) ได้วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ (key success factor) ด้านความสามารถในการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติไปศึกษาต่อของประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษานานาชาติ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย พบว่ามีปัจจัยความสำเร็จดังนี้

1. ประเทศดังกล่าวมีมหาวิทยาลัยชั้นแนวหน้าระดับโลกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ มหาวิทยาลัยเหล่านี้มีชื่อเสียงด้านคุณภาพการศึกษา มีหลักสูตรที่มีความหลากหลาย มีระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น
 2. มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่ดี ทำให้เป็นที่น่าสนใจของคณาจารย์ต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาต่างชาติ และมีสมาคมศิษย์เก่าที่มีบทบาทสูง
 3. ในประเทศดังกล่าวมีชุมชนชาวเอเชียอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีเครือข่ายที่ดีและให้การสนับสนุนนักศึกษานานาชาติ
 4. มหาวิทยาลัยให้ทุนการศึกษาเป็นจำนวนมาก รวมทั้งทุนระดับปริญญาโทและเอก
 5. มีโครงการช่วยเหลือด้านการศึกษา เช่น ในช่วงปี ค.ศ.1993-1994 รัฐบาลในเครือจักรภพได้ให้ทุนการศึกษานักศึกษาต่างชาติมากกว่า 8,000 คน ผ่านหน่วยงาน AusAID (Australian Agency for International Development) ของออสเตรเลียเป็นจำนวน 60 ล้านเหรียญออสเตรเลียหรือประมาณ 1,800 ล้านบาท
 6. มีการสร้างเครือข่ายในภูมิภาค ซึ่งเคยเป็นอาณานิคมในเครือจักรภพ
 7. กำหนดค่าเล่าเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนหลักสูตรที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในออสเตรเลียและแคนาดา
 8. มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางและเป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยเฉพาะในวงการธุรกิจ
 9. มีการวางกลยุทธ์การตลาดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ
 10. มีการตั้งมหาวิทยาลัยสาขาในต่างประเทศ และการมีทรัพยากรพร้อมในการเปิดการศึกษาทางไกล
- เมื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดการศึกษานานาชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย แล้ว ประภาพร บุญปลอด (2553) ได้วิเคราะห์ศักยภาพของประเทศไทยด้านความสามารถ

ในการเป็นผู้นำการเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติว่าประเทศไทยสามารถพัฒนาการเป็นผู้นำการเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติได้ โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การติดอันดับของสถาบันอุดมศึกษา โดยองค์กรที่มีชื่อเสียงต่างประเทศ เช่น The Times Higher Education Supplement ซึ่งเป็นนิตยสารที่มีชื่อเสียงของประเทศอังกฤษ ฉบับวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ.2005 ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก 200 อันดับประจำปี ค.ศ.2005 ปรากฏว่าเป็นปีแรกที่มหาวิทยาลัยไทยติดอันดับดังกล่าว โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดอันดับ 121 จาก 200 ในการจัดอันดับแยกตามสาขาวิชาย่อย ติดอันดับ 46 จาก 100 ในสาขาสังคมศาสตร์ ติดอันดับที่ 82 ในสาขาเวชศาสตร์ และติดอันดับ 100 ในสาขาเทคโนโลยี ถ้าพิจารณาเฉพาะภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดอันดับ 35 ในภูมิภาคอาเซียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยติดอันดับ 3 ทั้งยังได้คะแนนสูงในด้านผู้จ้างผู้ประกอบการซึ่งใช้บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคะแนนในสัดส่วนอาจารย์ต่อนิสิต เพราะมีอาจารย์ 1 คน ต่อนิสิต 11 คน โดยได้คะแนนเท่ากับมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด ในสหรัฐอเมริกา แสดงว่าบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ยอมรับทั่วโลก (สุชาติ กิระนันท์, 2548) นอกจากนี้ นายภาวิศ ทองโรจน์ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) กล่าวว่า การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยติดอันดับ 121 ของโลก แสดงว่ามีคุณภาพเท่ากับมหาวิทยาลัยชื่อดังโลก คือ มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตต ในสหรัฐอเมริกา และมหาวิทยาลัยปารีส ในฝรั่งเศส

2. การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศของ IMD (International Institute for Management Development) แห่งประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในปี 2547 พบว่าความสามารถในการแข่งขันระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 10 จากทั้งหมด 15 ประเทศ โดยประเทศสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 มาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 5 และจากการจัดอันดับการศึกษาของ IMD ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 48 สูงกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (53) ฟิลิปปินส์ (57) และอินโดนีเซีย (60) แต่ต่ำกว่าสิงคโปร์ (14) และมาเลเซีย (24)

3. ค่าใช้จ่ายด้านการพัฒนาการศึกษาไทยในปี 2547 รัฐบาลให้ความสนใจในการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก และได้มีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาถึง 200,000 ล้านบาททุกปี ซึ่งเป็นจำนวนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ และญี่ปุ่น เป็นต้น

4. ด้านจำนวนนักศึกษาต่างชาติและความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ประเทศไทยจัดว่าอยู่ในอันดับ 3 ในภูมิภาค

5. ด้านจำนวนหลักสูตรนานาชาติ และความหลากหลายของหลักสูตร เป็นดัชนีชี้วัดสำคัญที่แสดงความเป็นสากลของสถาบัน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้สำรวจพบว่าในปี 2549 ประเทศไทยมีหลักสูตรนานาชาติในระดับปริญญาตรี โท และเอก ทั้งหมด 720 หลักสูตร ประกอบด้วยสาขาวิชาด้านต่าง ๆ อาทิเช่น วิศวกรรมศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ เป็นต้น

6. จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ร่วมกับสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2547 พบว่าประเทศไทยมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติในภูมิภาคเนื่องจากมีปัจจัยต่างๆ ที่มีความพร้อมในระดับหนึ่ง เช่น จำนวนสถาบันอุดมศึกษา พื้นที่และปัจจัยแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

ธเนศ จิตสุทธิภากร (2547) ที่พบว่าหนึ่งในองค์ประกอบของโปรแกรมนานาชาติที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรสนับสนุน คือ อาคารสถานที่ ห้องสมุดที่ทันสมัย และระบบสารสนเทศ

7. ประเทศไทยเป็นที่ตั้งของศูนย์/สำนักงานของเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระดับภูมิภาคต่างๆ เช่น สำนักงานเลขานุการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network) ศูนย์ภูมิภาคของซีมีโอ ว่าด้วยการอุดมศึกษาและการพัฒนา (Regional Centre for Higher Education and Development: SEAMEO RIHED) และโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและคณาจารย์ในเอเชียและแปซิฟิก (University Mobility in Asia and the Pacific: UMAP)

8. ในด้านสถานที่ตั้งและสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ประเทศไทยถือว่าเหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในหมู่ประเทศ เพื่อนบ้าน ดังเหตุผลต่อไปนี้

- 8.1 มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงาม
- 8.2 มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี
- 8.3 มีการสื่อสารและการคมนาคมทันสมัย
- 8.4 ค่าครองชีพในไทยค่อนข้างต่ำ ทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายน้อยเมื่อเทียบกับการเรียนในแถบยุโรป หรืออเมริกา สามารถจูงใจให้นักศึกษาจากประเทศใกล้เคียงเข้ามาเรียนในไทยได้ง่ายขึ้น
- 8.5 มีหลักสูตรนานาชาติหลายระดับ และมีความหลากหลาย

ปัจจัยที่นักศึกษาเลือกเรียนหลักสูตรนานาชาติในไทย

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยความต้องการศึกษาหลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยของรัฐบาลของกนกพร ชัยประสิทธิ์ (2550) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาหลักสูตรนานาชาติคือความสนใจและความพึงพอใจของตนเองและจากการแนะนำของบิดามารดา ในสัดส่วนที่เท่ากัน ในขณะที่คอลัมน์ "จับทิศทาง กศ.นานาชาติ ปี '50 เปิดเฉพาะทาง - ต่างชาติแห่เรียน" ในผู้จัดการออนไลน์ (19 กุมภาพันธ์ 2550) กล่าวถึงปัจจัยการเลือกเรียนหลักสูตรนานาชาติในไทยไว้ ดังนี้

ปัจจัยที่นักศึกษาไทยเลือกเรียนหลักสูตรนานาชาติในไทย คือ

1. ความแข็งแกร่งของหลักสูตรเป็นที่ยอมรับ
2. ค่าเล่าเรียนไม่สูง
3. จำนวนอาจารย์ที่จบจากต่างประเทศมีมากขึ้น ทำให้คุณภาพเทียบได้กับต่างประเทศ
4. เมื่อจบการศึกษาสามารถหาทุนการศึกษาได้ง่าย
5. สามารถไปเรียนต่อมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในไทยได้ง่าย
6. เมื่อจบการศึกษาจะได้เงินมากกว่าเรียนภาคภาษาไทย และหางานทำง่ายกว่า
7. ปัจจุบันบริษัทมีความยืดหยุ่นให้พนักงานสามารถเรียนหนังสือได้มากขึ้น
8. ไม่ต้องการให้เงินรั่วไหลออกต่างประเทศ

ปัจจัยที่นักศึกษาต่างชาติเลือกเรียนหลักสูตรนานาชาติในไทย คือ

1. ค่าเล่าเรียนถูกกว่าประเทศอื่น และค่าครองชีพไม่สูง
2. คุณภาพการศึกษาของไทยใกล้เคียงกับต่างประเทศ

3. การเดินทางสะดวก
4. คนไทยมีอัธยาศัยดีและให้การต้อนรับ
5. บางสถาบันเป็นความร่วมมือของรัฐบาลกับรัฐบาล หรือการได้รับทุนจากรัฐบาลและบริษัท
6. ย้ายตามครอบครัว
7. ต้องการค้นพบสิ่งใหม่ และเรียนรู้วัฒนธรรมไทย
8. มหาวิทยาลัยในไทยมีอาจารย์จากต่างประเทศมาสอนซึ่งคุณภาพดี

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยร่วมในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาไทยและต่างชาติคือคุณภาพทางการศึกษา คุณภาพของอาจารย์และค่าเล่าเรียน

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติของไทย

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติ สรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ความไม่พร้อมของสถาบันที่เปิดสอน สภาพแวดล้อมที่ขาดความเป็นนานาชาติ ได้แก่สภาพแวดล้อมในการเรียน อาจารย์ ผู้สอน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
2. นักศึกษาเองขาดความพร้อมทางด้านภาษา ทำให้มีปัญหาในการเรียน จึงควรจะมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาที่ต้องการจะศึกษาในหลักสูตรนานาชาติก่อนที่จะเข้ามาเรียนในระดับมหาวิทยาลัย (กนกพร ชัยประสิทธิ์, 2550)
3. หลักสูตรที่ขาดความหลากหลาย โดยเฉพาะหลักสูตรที่ควรได้รับการพัฒนาเพราะบ่งบอกถึงภูมิปัญญาไทย เช่น ไทยศึกษา หรือ สถาบันยุวทัศน์ไทย มีมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนบางแห่งเท่านั้นที่มีหลักสูตรประเภทนี้ ในระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน หลักสูตรที่บ่งบอกถึงศักยภาพทางความลึกของวิชา และมาตรฐานบางสาขา เช่น การบัญชี การเงิน และธุรกิจระหว่างประเทศเริ่มหายไป ในขณะที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ หันไปทุ่มเทงบประมาณและทรัพยากรบุคคลในสาขาการจัดการ และบริหารธุรกิจเป็นจำนวนมาก (ธีระพร วีระถาวร, 2547)
4. ปัญหาความไม่สงบภายในประเทศ และปัญหาภัยธรรมชาติมีผลต่อการตัดสินใจยกเลิกการมาเรียนในประเทศไทย
5. ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในประเทศ เนื่องจากแนวโน้มด้านการเรียนการสอนในอนาคตจะเป็นการแข่งขันระหว่างสถาบันทั่วโลก นักศึกษาจะพิจารณาเลือกสถาบันที่เข้าศึกษาโดยดูจากหลักสูตรที่มีการอำนวยความสะดวกต่างๆ และราคาค่าเรียนมากกว่าที่จะดูตำแหน่งที่ตั้งของสถาบันเช่นที่ผ่านมา (ธีระพร วีระถาวร, 2547)

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. รัฐบาลต้องมึนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติ มีมาตรการรองรับให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับระบบการปฏิบัติงานและลดขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการตอบรับนักศึกษาต่างชาติให้เข้ามาศึกษาในประเทศไทย

2. สถาบันการศึกษาต้องขยายความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาต่างประเทศให้หลากหลายสาขาขึ้น โดยเฉพาะสาขาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาไทยเพิ่มในบางสาขา หรือมีการสอดแทรกทางวัฒนธรรม และความคิด ผ่านทางหลักสูตรบางหลักสูตรเช่น Religious Studies และ International Business พร้อมทั้งต้องตระหนักในการคงไว้ซึ่งความเป็นไทย และความคงอยู่ของวัฒนธรรมไทย รวมทั้งการบริหารจัดการทางการศึกษา ให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ (ธีระพร วีระถาวร, 2547)

อ้างอิง

กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2550). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยความต้องการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยของรัฐบาล. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก www.bus.rmutt.ac.th/thai/journal/bus-eco-review/july2008/article2

กุลภัทรา ลิโรดม (2550) "จับทิศทาง กศ.นานาชาติ ปี '50 เปิดเฉพาะทาง - ต่างชาติแห่เรียน". ผู้จัดการออนไลน์ 19 กุมภาพันธ์ 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก www.manager.co.th

ธีระพร วีระถาวร (2547). "เปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา หลักสูตรนานาชาติ การวิเคราะห์เบื้องต้น" มติชน 10 มีนาคม 2547 สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก www.nidambe11.net/ekonomiz/.../article2004march10

บุริม โอทกานนท์ (2550) "จับทิศทาง กศ.นานาชาติ ปี '50 เปิดเฉพาะทาง - ต่างชาติแห่เรียน". ผู้จัดการออนไลน์ 19 กุมภาพันธ์ 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก www.manager.co.th

ประภาพร บุญปลอด (2553). "การส่งเสริมการศึกษานานาชาติในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก Prapaporn-B. Blogspot.com

ประภาพร บุญปลอด (2553). "ความเป็นผู้นำของประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางการศึกษา นานาชาติ" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก Prapaporn-B. Blogspot.com

ภาวิธ ทองโรจน์ (2548 อ้างถึงในประภาพร บุญปลอด, 2553). " การส่งเสริมการศึกษานานาชาติในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก Prapaporn-B. Blogspot.com

มหาวิทยาลัยมหิดล (2553). **หลักสูตรนานาชาติ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก
ruchareka.wordpress.com

มัทนา สานติวัตร (อ้างถึงใน จุฑานันท์ บุญทราหาญ, 2553). "ขับเคลื่อน หลักสูตรนานาชาติ ชู
ไทยศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก campus.sanook.com

ศรัณย์ เลิศรักษมงคล (2547 อ้างถึงใน ประภาพร บุญปลอด, 2553). " การส่งเสริมการศึกษา
นานาชาติในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก Prapaporn-
B. Blogspot.com

สุชาดา กิระนันท์ (2548 อ้างถึงในประภาพร บุญปลอด 2553). " การส่งเสริมการศึกษานานาชาติใน
ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก Prapaporn-B.
Blogspot.com

อุษา สมบูรณ์ (อ้างถึงใน จุฑานันท์ บุญทราหาญ, 2553). "ขับเคลื่อน หลักสูตรนานาชาติ ชู
ไทยศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน" สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553 จาก campus.sanook.com

Earley, P.C., Ang, S., & Tan, J.-S. (as cited in Hayden, M., Jeff Thompson, George
Walker, 2002) **Developing cultural intelligence at work**. Stanford, CA: Stanford
University Press.

Gardner, H. (as cited in Hayden, M., Jeff Thompson, George Walker, 2002). **Frames of
mind: The theory of multiple intelligences**. New York: Basic Books.

Griffith University. (2009). **Internationalisation of the curriculum**. Retrieved Oct 12, 2010,
from www62.gu.edu.au

Hayden, M., Jeff Thompson, George Walker (Edited) 2002. **International Education
in Practice: Dimensions for National & International Schools**. Great Britain:
Kegan Paul Limited.

Ian Hill. "International Schools Journal of November 2000" (as cited in Hayden, M., Jeff
Thompson, George Walker, 2002)

Knight, J. (as cited in Hayden, M., Jeff Thompson, George Walker, 2002). Updated internationalization definition. **International Higher Education**.

Orellana Benado. (as cited in Hayden, M., Jeff Thompson, George Walker, 2002). "Pluralism and the Ethics of Internationalism, IB World".

Roger Peel. (as cited in Hayden, M., Jeff Thompson, George Walker, 2002). "Guide to the Diploma Programme". International Baccalaureate Organization, Geneva.